

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه

گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی

مصوب هفتاد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ

۱۳۸۸/۲/۲۶

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه

کمیته تخصصی: علوم حوزه ای

گروه: علوم حوزه ای - دانشگاهی

گرایش:

رشته: علوم و معارف نهج البلاغه

کدرسته:

دوره: کارشناسی ارشد

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتاد و نوزدهمین جلسه مورخ ۸۸/۲/۲۶ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه که توسط گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل(مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

حاده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف) دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب) موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش می باشدند.

ج) موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

حاده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۸/۲/۲۶ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

حاده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رأي صادره هفتاد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
موrex ۱۳۸۸/۲/۲۶ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف
نهج البلاغه

- (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه که از طرف گروه پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- (۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس از آن تیازمند بازنگری است.

رأي صادره هفتاد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی موrex ۱۳۸۸/۲/۲۶ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

محمد وهبی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجیعلی پهلوی
دبیر شورای کسرش و برنامه ریزی آموزش عالی

بخش اول

مشخصات کلی

با سمه تعالی

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم و معارف نهج البلاغه

مقدمه:

حدیث همواره همپای قرآن کریم مورد تکریم و احترام مسلمانان بوده و به عنوان ثقل اصغر مطرح است. مسلمانان پیوسته در سخنان پیامبر اکرم (ص) و موصومان^(ع)، تفسیر مفاهیم قرآن را جستجو کرده‌اند و آن را یکی از منابع استوار دستیابی به فرهنگ اصیل اسلامی به شمار آورده‌اند.

علی‌رغم فاصله طولانی از عصر صدور حدیث و گردآوری نهج البلاغه امام علی^(ع)، نیاز به بهره‌گیری از آن به عنوان دومین منبع الهام بخش اندیشه اسلامی همچنان پایرجا و رو به فزوئی است.

به همین مناسبت و در راستای تامین نیازهای گسترده انسان معاصر ضرورت ایجاد می‌کند که برای جلوگیری از حیرت و سرگردانی او در میان مکاتب بشری و استفاده بهتر، فروتنر و کاربردی از سخنان حضرات موصومین^(ع)، مجدد آنها را با نگاهی ژرف مورد مدافعت قرار داده و سرمایه‌های مرتبط با هر دانش را استخراج کنیم. با عنایت به نکات مذکور، رشته کارشناسی ارشد علوم و معارف نهج البلاغه طراحی شده است.

ضرورت تأسیس این رشته در دوره کارشناسی ارشد:

باتوجه به ماهیت دینی نظام جمهوری اسلامی ایران و هم‌چنین قابلیت‌های شگفت و فوق العاده کتاب شریف نهج البلاغه و فرمایشات حضرت امیر المؤمنین^(ع) از جهات گوناگون در راه گشایی، راهنمایی و برطرف نمودن تشنجی نسل جوان در این خصوص و ضرورت بازخوانی و پژوهش در احادیث گرانسنج پیشوایان موصوم^(ع) با رویکردی تخصصی و نیز با نگاه بو دست‌آوردهای دانش‌های نوین بشری تأسیس رشته‌های درسی دانشگاهی جدید ضروری می‌نماید. از این‌رو، ایجاد رشتۀ علوم و معارف نهج البلاغه با هدف تربیت متخصصانی توانا و کارآمد، پاسخی مناسب به این نیازهایست که جامعه امروز در چالش با آن‌ها قرار گرفته است.

ویژگی‌های برنامه کارشناسی ارشد رشته علوم و معارف نهج البلاغه:

با عنایت به بررسی‌های انجام گرفته درخصوص رشته علوم و معارف نهج البلاغه از یک سو و خصایص لازم برای تدوین برنامه‌های درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی از سوی دیگر، تلاش تمامی دست‌اندرکاران این مجموعه، بر آن بوده است تا تدوین برنامه حاضر بر اساس روش جامعه مداری صورت پذیرد. به عبارت دیگر در طراحی برنامه سعی شده است تا ضمن عنایت خاص به نیازهای جامعه اسلامی در بررسی‌های حدیثی و علمی و استخراج مبانی حدیث، قابلیت‌های شکرگف این کتاب نیز با رویکرد علمی و تخصصی به صورت کاربردی به منصة ظهور گذاشته شود.

هدف کلی رشته:

هدف کلی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم و معارف نهج البلاغه در نظام دانشگاهی تربیت مدرسان و محققانی شایسته و کارآمد است که با برخورداری از شناخت دیدگاه‌های موصومان^(ع) به ویژه حضرت امیر المؤمنین^(ع) توانایی ایجاد ارتباط و بهره‌گیری از علوم مورد نظر را داشته باشند و بتوانند با نگاه به مبانی هریک از آن دانش‌ها به ارائه نظرات و اصول کلی مورد نظر اسلام در حوزه‌های مرتبط با هر علم پردازنند.

اهداف آموزشی:

- ۱- آشنایی با معارف حدیثی به ویژه کتاب شریف نهج البلاغه
- ۲- آشنایی کلی با اصول و روش‌های علمی استخراج مطالب و موضوعات مورد نیاز
- ۳- استنباط مبانی علمی مطرح شده در فرمایشات حضرت امیر المؤمنین^(ع)

توانائی دانشآموختگان:

- ۱- تدریس دروس مرتبط با این رشته در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی
- ۲- پژوهش و واکاوی فرمایشات حضرت امیر المؤمنین^(ع)
- ۳- پاسخ‌گویی به شباهت مطرح شده از سوی مخالفان در مورد معارف حدیثی شیعه به ویژه کتاب شریف نهج البلاغه
- ۴- بهره‌مندی از دانش، معارف و اصول مطرح در فرمایشات حضرت امیر المؤمنین^(ع) به منظور یافتن پاسخ‌های مناسب برای سوالات جدید

شرایط پذیرش دانشجو:

داوطلبان تحصیل در این رشته از بین دانشآموختگان مقطع کارشناسی انتخاب می‌شوند. آزمون علمی ورودی دو مرحله‌ای خواهد بود، مرحله اول آزمون علمی با توجه به مقررات آموزشی از طریق سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود و مرحله دوم به صورت آزمون شفاهی و حضور در مصاحبه علمی است که توسط دانشگاه یا دانشکده مجری از بین پذیرفته شدگان مرحله اول به عمل خواهد آمد.

طول دوره و تعداد واحدهای درسی:

مطابق آئین نامه‌های آموزشی مصوب و مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تحصیل در رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته علوم و معارف نهج البلاغه، برابر با ۴ نیمسال تحصیلی است که در صورت نیاز برای نگارش پایان‌نامه و دفاع از آن قابل تمدید است، برنامه این گرایش مشتمل بر ۲۲ واحد (۲۸ واحد درسی و ۴ واحد پایان‌نامه) است. دانشآموختگان این دوره باید به یک زبان خارجی (غیر از عربی) تسلط داشته باشند. افرادی که دانشآموخته و شههای غیر مرتبط می‌باشند، باید دروس جبرانی را به تشخیص گروه آموزشی مربوط بگذرانند. ضمناً واحدهای این دوره تابع ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

مواد امتحانی و ضرائب:

- ۱- دروس عمومی: زبان عربی^(۴)، زبان انگلیسی^(۱)، تاریخ حدیث^(۳)، فقه حدیث^(۳)
- ۲- دروس تخصصی: تاریخ زندگی امام علی^(ع)^(۲)، مفاهیم نهج البلاغه^(۳)

بخش دوم

- جدول عناوین دروس تخصصی

جدول دروس تخصصی رشته علوم و معارف نهج البلاغه

مقاطعه کارشناسی ارشد

					مبانی فهم نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۱۱
نadar	-	۳۲	۳۲	۲	قرائت متن و واژه‌شناسی نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۱۲
نadar	-	۳۲	۳۲	۲	استاد نهج البلاعه و نقد متن و بررسی شهات	۸۷۰۰۹۱۳
نadar	-	۳۲	۳۲	۲	بلاغت در نهج البلاعه و تأثیر آن بر ادب فارسی و عربی	۸۷۰۰۹۱۴
قرائت متن ...	-	۳۲	۳۲	۲	رابطه نهج البلاعه با قرآن	۸۷۰۰۹۱۵
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	مباحث اعتقدای در نهج البلاعه (۱)	۸۷۰۰۹۱۶
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	مباحث اعتقدای در نهج البلاعه (۲)	۸۷۰۰۹۱۷
مباحث اعتقدای ... (۱)	-	۳۲	۳۲	۲	سیاست، حکومت و مدیریت در نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۱۸
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	حقوق و اقتصاد در نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۱۹
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	عرفان و دعا در نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۲۰
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	اخلاق و تربیت در نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۲۱
قرائت متن. /استاد... زندگانی ...	-	۳۲	۳۲	۲	کتاب‌شناسی نهج البلاعه	۸۷۰۰۹۲۲
	-	۳۲	۳۲	۲	تاریخ تحلیلی امام علی (ع)	۸۷۰۰۹۲۳
نadar	-	۳۲	۳۲	۲	زبان انگلیسی تخصصی	۸۷۰۰۹۲۴
نadar	-	۶۴	۶۴	۴	پایان نامه	۸۷۰۰۹۲۵
	-	۵۱۲	۵۱۲	۳۲	جمع	

بخش سوم

سرفصل دروس

مبانی فهم نهج البلاغه

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۱

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعت: ۳۲
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

شناخت اختلاف و وضع و نقد آن و شناخت قواعد و ضوابط فهم حدیث

سرفصل:

- اختلاف حدیث

- جامع نگری در فهم حدیث (سازگاری قرآن، سنت و یقین علمی و عملی)

- وضع:

- زمینه‌ها و انگیزه‌ها

- گونه‌ها و نمونه‌ها (فرقه‌ای، جغرافیایی، غلوّ و ...)

- راههای شناسایی

- نقد حدیث:

- معیارهای نقد

- روش نقد

- آسیب‌شناسی نقد

- تفاوت احادیث اعتقادی و اخلاقی (با رویکرد به خطبه‌ها و متون نهج البلاغه)

- ضوابط خاص فهم نهج البلاغه:

- جایگاه سند و منبع

- مخاطب‌شناسی

- گونه‌های القاء

- فضای صدور (اسباب صدور، جغرافیا، باور عمومی یا نیازهای خاص و مفرد)

- فهم مجاز و استعاره

- فهم تاریخ

- جایگاه علوم ادبی

- بررسی نمونه‌ها با توجه به شروح و ترجمه‌ها

قرائت متن و واژه‌شناسی نهج البلاغه

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۲

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

شناخت معانی و مفاهیم لغوی و اصطلاحی مفردات کلیدی نهج البلاغه و قرائت متون مربوط به مفردات نهج البلاغه

هر فصل :

متون برگزیده در موضوعات: اخلاقی، تربیتی، اجتماعی، مدیریتی، سیاسی، اعتقادی و ...

- ساختار صرفی واژگان و معانی آنها

- اعراب کلمات و ترکیبات

- نکته‌های بلاغی

- اشارات قرآنی

- ترجمه تحتلفظی

- ترجمه سلیس و روان

استناد نهج البلاغه و نقد متن و بررسی شبهات

کد درس: ۹۱۳۰۰۷۰۸

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

شناخت شبهات مطرح درباره نهج البلاغه و پاسخ آن

صرفصل:

- مؤلف نهج البلاغه

- گردآوری نهج البلاغه

- اعتبار نهج البلاغه

- تشکیک در انتساب نهج البلاغه به امام^(ع) و پاسخ آن

- بررسی و نقد موارد اختلافی در متن

- شبهات مطرح شده پیرامون نهج البلاغه و پاسخ آن‌ها:

- ادعای تأثر برخی مباحث نهج البلاغه از زمان امام علی^(ع): وصی و وصایت، امامت و خلافت، دست‌بندی و

نقیض مطالب، توصیف‌های دقیق پدیده‌های خلقت، آرایه‌های لفظی و معنوی، تأکید بر زهد و ترک دنیا

- ادعای ناسازگاری برخی مطلب نهج البلاغه با شخصیت امام علی^(ع) و باورهای عمومی شیعه: تعرض به

صحابه، ادعای برخورداری از علم غیب، بیان مطالبی راجع به زن، ستایش از خلفاء به ویژه خلیفة دوم، نمی

عصمت، واژه‌های تند، جبر و فضا و قدر، تهدید مخاطب، مشروعيت انتخاب

بلاغت نهج البلاغه و تأثیر آن بر ادب فارسي و عربی

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۴

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پيش‌نياز: قرائت متن و واژه‌شناسي نهج‌البلاغه

هدف:

شناخت نکات و موارد بلاغی نهج‌البلاغه و میزان تأثیر نهج‌البلاغه بر متون نظم و نثر فارسي و عربی

سرفصل:

- علم معانی: خبر و انشاء، مستند و مستدله، تقدیم و تأخیر، قصر، فصل و وصل، ایجاز و اطاب و مساوات

- علم بیان: حقیقت و مجاز، تشبیه، استعاره، کتابه

- علم بدیع: جناس، طباق، مسجح، موازنه، لزوم مالایلزم، مقابله، استطراد، استدرج، تقسیم، اقتباس، استماله، اغراق و مبالغه، توجیه، ایهام، تفرقی، حسن تعلیل، مراعات‌النظیر، لف و نثر، مدح شیه به ذم و

- دیدگاه بزرگان ادب عربی درباره نکات بلاغی کلام امام علی^(۱): ابن ابی الحدید، ابن جوزی، عبد‌الحمید کاتب، جاحظ، ابن نباته، سید رضی و

- متون نظم و نثر شعر و ادبی ایرانی که تحت تأثیر کلام امام علی^(۲) قرار گرفته‌اند، مانند: فردوسی، سعدی، حافظ، سنایی، مولوی و جامی

- متون نظم و نثر شعر و ادبی بر جسته عرب و نیز ایرانی تباران عرب زیان که تحت تأثیر کلام امام علی^(۳) قرار گرفته‌اند، مانند: متنی، ابونواس، ابوتمام، فرزدق، ابن نباته، ابواسحاق صابی، جاحظ، مبرد، عبد‌الله بن مقفع، ابن قتبه

- متون ادبی خلفا و امرای عرب که تحت تأثیر کلام امام علی^(۴) قرار گرفته‌اند، مانند: زیادبن ایه، عبدالله بن زیر، حجاج ثقی، عمرین عبد‌العزیز و ...

رابطه نهج البلاغه با قرآن

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۵

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: قرائت متن ... / استناد نهج البلاغه ... / زندگانی تحلیلی ...

هدف:

آشنایی با سرچشمه معارف نهج البلاغه و منزلت امام علی^(ع) در شناخت معارف قرآن

سرفصل:

- امام علی^(ع) و تاویل و تنزیل قرآن، معیت امام علی^(ع) با قرآن
- دیدگاه‌های امام علی^(ع) در زمینه علوم قرآنی: ناسخ و منسوخ، تفسیر به رأی، تاویل و تفسیر قرآن، محکم و مشابه
- قرآن از نگاه امام علی^(ع): اوصاف و فضایل قرآن، تمسّک به قرآن، تلاوت و تدبیر در قرآن، حجیت قرآن در نهج البلاغه، معلمان قرآن (قرآن و اهل بیت^(ع))
- کاربرد قرآن در نهج البلاغه: استشهاد به قرآن، تفسیر قرآن به شکل مستقیم و غیرمستقیم، تضمینات قرآن در نهج البلاغه و ...
- معارف قرآن در نهج البلاغه در محورهای:
 - اصول اعتقادی
 - اخلاق
 - انسان‌شناسی
 - تاریخ
 - مسائل اجتماعی

مباحث اعتقدادی در نهج البلاغه (۱)

کد درس: ۸۲۰۹۱۶

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: قرائت متن ... / استناد ... / زندگانی ...

هدف:

شناخت مباحث مبدأ و معاد در نهج البلاغه

هر فصل:

- بررسی شیوه‌های استدلال و چگونگی طرح مباحث اعتقدادی
- روش‌های خداشناسی
- توحید و مرائب آن
- صفات الهی (بیوی و سلی)
- عدل الهی
- قضا و قدر، جبر و اختیار
- دلایل امکان و ضرورت معاد
- مرگ و قبر، بزرخ، قیامت، بهشت، دوزخ و شفاعت
- نظام جزا و پاداش
- دیدگاه متکلمان و فلاسفه اسلامی در موضوع معاد و نقد آنها بر اساس نهج البلاغه و پاسخ به شبهات مربوط

مباحث اعتقدادی در نهج البلاغه (۲)

کد درس : ۸۷۰۰۹۱۷

تعداد واحد : ۲

تعداد ساعت : ۳۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : مباحث اعتقدادی در نهج البلاغه (۱)

هدف :

شناخت مباحث نبوت و امامت در نهج البلاغه

سرفصل :

- فلسفه و ضرورت بعثت انبیا

- معجزه -

- وحی -

- عصمت انبیا

- نبوت عامه و خاصه (پیامبر اسلام (ص))

- وصایت، امامت، خلافت و مسائل مربوط به آن

- تبیین دیدگاه امام علی (ع) درباره امامت و ولایت: بیعت، شورا، نص... ...

- دلایل وصایت امام علی (ع)

- اوصاف امام: علم، عصمت، کرامات، شفاعت و ...

سیاست، حکومت و مدیریت در نهج البلاعه

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۸

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: قرائت متن ... / استناد ... / ازندگانی ...

هدف:

شناخت مبانی و اصول سیاست، حکومت و مدیریت در نهج البلاعه

معرفی:

- مفهوم سیاست، جایگاه سیاست، اهداف سیاست، جایگاه اخلاق در سیاست

- خطوط کلی سیاست: حفظ حدود الهی، التزام به کتاب و سنت، پاییندی به کیفیت استخدام وسیله، صراحة و صدقّت و ...

- آسیب‌شناسی سیاست: قدرت طلبی، خودکامگی، تزویر و ریا، دروغ و فریب، خشونت و خونریزی، وابستگی مادی و دنیاطلبی، تکبر و تفاخر، خودمحوری، استبداد و خودرأیی، انحصار طلبی، آزمندی سازشکاری، پرده‌دری، تنگ‌نظری، باطل‌گرایی، کینه‌توزی، لجاجت ورزی، انتقام‌گیری، محبت‌کور و افراطی، اشرافی‌گری و ...

- مبانی: مفهوم حکومت، ضرورت حکومت، خاستگاه حکومت، حق حکومت، هدف یا وسیله بودن حکومت، اهداف حکومت، نقش مردم در حکومت، رابطه زمامداران و مردم، شروط زمامداری، چگونگی سلوک زمامداران اصول اداره امور مانند: سعه صدر، عدالت، رفق و مدارا، برپاداشتن حق، نظم و انضباط، نفوی سلطه، نفوی استیثار، پاییندی به عهد و پیمان، پرهیز از شتابزدگی و سستی، مشورت و ...

- نظام اداری: شایستگی‌ها، گزینش، آموزش، تامین زندگی و امنیت کاری، نظارت و بازرگانی و پیگیری، حساب‌خواهی و حسابرسی، ارزشیابی، تشویق و تنبیه و قدردانی و معجزات و ...

- اخلاق اداری مانند: وظیفه‌شناسی، امانتداری، خدمتگزاری، مسئولیت‌پذیری، انضباط کاری، پیگیری، رفق ورزی، خوشرفتاری، برداشتی، دادورزی و ...

حقوق و اقتصاد در نهض البلاعه

کد درس: ۸۷۰۰۹۱۹

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: قرائت متن... / استناد... / ازندگانی ...

هدف:

شناخت مباحث حقوقی و اقتصادی در نهض البلاعه

سرفصل:

- مفهوم حقوق، جایگاه حقوق، حقوق مداری، حقوق و حدود و حق و نکلیف، حقوق متقابل
- اقسام حقوق: حقوق الهی، حقوق بشر، حقوق مسلمانان، حقوق مخالفان، حقوق اقلیت‌ها و اهل ذمہ، حقوق مستolan، حقوق مردمان، حقوق کار و مسئولیت، حقوق سرزمین‌ها، حقوق حیوانات و...
- پیامدها و نتایج پاییندی به حقوق و رعایت حقوق متقابل
- پیامدها و نتایج زایل کردن حقوق و عدم رعایت حقوق متقابل
- مفهوم اقتصاد، عدالت و قسط اقتصادی، مساوات، توزیع و تقسیم امکانات اقتصادی در جامعه، مالکیت جمعی و فردی، فی، زکات، خراج، اسراف و تبذیر، میانه‌روی، بخل و خست، جود و عطا، استیثار، روش گرفتن زکات و صدقات و خراج، تامین اجتماعی، بازرگانی، اقطاع، بازرگانی مالی، بیت‌المال و...

عرفان و دعا در نهج البلاغه

کد درس : ۸۸۰۹۲۰

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: قرائت هنر ... استناد ... ازندگانی ...

هدف:

شناخت دیدگاهها و مبانی عرفانی امام علی^(ع) و جایگاه دعا در نهج البلاغه

سرفصل :

- جهان‌بینی عرفانی امام علی^(ع):

- معرفت حق تعالی، کشف و شهود، عوالم هستی، مراتب انسان و مظہریت انسان کامل، دنیا و آخرت، عالم کیر و

صغری

- مقامات عرفانی (با استناد به فرآن و نهج البلاغه):

- توبه، زهد، ورع، صبر، شکر، فقر، خوف، رجا، توکل و رضا

- دعا:

- جایگاه و نقش دعا

- دعاهای امام علی^(ع) در موضوعات گوناگون و در اوقات و اماکن مختلف

- تحلیل مفهومی دعاها

- ادعیه امام علی^(ع) در غیر نهج البلاغه

اخلاق و تربیت در نهج البلاعه

کد درس: ۸۷۰۰۹۲۱

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: فلسفی

پیش نیاز: قرائت متن... / استناد... / زندگانی ...

هدف:

شناخت مفاهیم، مبانی و اصول و روش‌های اخلاق و تربیت در نهج البلاعه

هر فصل:

- اخلاق:

- کلیات: مفهوم اخلاق، فلسفه اخلاق، ارزش‌ها و ضدارزش‌های اخلاقی

- موانع اتصاف به کمالات اخلاقی

- الگوی اخلاق

- نقش اخلاق در وجوده مختلف زندگی

- عوامل انحطاط اخلاقی

- عوامل رشد اخلاقی (اخلاق فردی و اخلاق اجتماعی)

- رفتار اخلاقی

- اخلاق و ایمان (اخلاق ایمانی)

- اخلاق مضاد

- تربیت:

- مفهوم تربیت

- موانع و مقتضیات تربیت: موانع و مقتضیات اصلی، موانع و مقتضیات فردی، موانع و مقتضیات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی

- مبانی تربیت: شناخت انسان، اهداف تربیت، شناخت فطرت، عوامل موثر در تربیت: وراثت، محیط، سختی‌ها و شدائیدکار، عوامل ماورای طبیعت، اراده انسان

- اصول تربیت مانند: اعتدال، تدرج و تمکن، تسهیل و تیسیر، زهد، تعقل، تفکر، تدبیر، کرامت، عزت و...

- روش‌های تربیت مانند: الگو، محبت، تذکر، عبرت، موعظه، توبه، ابتلا و امتحان، مراقبه و محاسبه، تشویق و تنبیه و...

كتاب شناسی نهج البلاغه

کد درس: ۸۷۰۰۹۲۲

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف:

شناخت سیر تاریخی تأثیف و گونه های آن به همراه بررسی و نقد مهم ترین آثار

صرفصل :

- سیر تاریخی تدوین و تأثیف درباره نهج البلاغه

- اقسام تأثیف: کتاب لغت، ترجمه، شرح، منتخب، مدارک و اسناد، فهرست و معجم، بлагت، آشنایی با علوم نهج البلاغه، متن پژوهی، موضوعات و ...

- بررسی و نقد مهم ترین آثار در هر قسم

- روش استفاده صحیح از آثار

- آشنایی با نرم افزارها

تاریخ تحلیلی امام علی (ع)

کد درس: ۸۸۰۹۲۳

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف:

آشنایی با زندگانی امام علی (ع) و شرایط خاص فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کلام ایشان و پاسخ‌گویی به شباهات با تأکید بر نهج البلاغه

سرفصل:

- زندگی امام علی (ع) قبل از بعثت

- زندگی امام علی (ع) پس از بعثت تا رحلت پیامبر اکرم (ص)، همراهی امام (ع) با رسول اکرم (ص) در غزوات، حادثه غدیر و ...

- زندگی امام علی (ع) پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، ماجراهای سقیفه، خانه‌نشینی امام (ع)، عصر خلفا و ...

- عصر حکومت امام علی (ع)

- زندگانی امام علی (ع) از بدو تولد تا شهادت (شباهات و اشکالات در این دوران)

زبان انگلیسی تخصصی

کد درس : ۸۷۰۰۹۲۴

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی و بهره‌گیری از متون تخصصی زبان انگلیسی مرتبط با علوم حدیث

سرفصل :

- فراش و بررسی عنوانین: حدیث، اثر، نهج البلاغه، امام علی^(ع) از منابع ذیل :

- THE ENCYCLOPEDIA OF RELIGION . MICA ELIDA

- THE ENCYCLOPEDIA OF ISLAM.J.B

- NAHJULBALAGHEH – TRANSLATED BY: SEYED ALI REZAI WITH AN INTRODUCTION AND

ANNOTATION BY ALI NAQI – UN – NAQAVI.

پایان نامه

کد درس: ۸۷۰۰۹۲۵

تعداد واحد: ۴

تعداد ساعت: ۶۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف:

به کار بستن توان پژوهشی و اندوخته های علمی دانشجو برای ارائه اثری نو درباره یکی از مسائل و موضوعات مرتبط با نهنج البلاغه با راهنمایی استاد راهنمای و مشاور

بخش چهارم

منابع پیشنهادی

مبانی فهم نهج البلاغه

ابن أبي الحديد	شرح نهج البلاغه
ابن ميثم	شرح نهج البلاغه
میرزا حبیب‌الله خوئی	منهاج البراءة فی شرح نهج البلاغه
سید محمد مهدی جعفری	برتوی از نهج البلاغه
مسفر بن عرم الله الدمعینی	مقایيس نقد متون السنة
مسفر بن عرم الله الدمعینی	التذلیس فی الحديث حقیقته و اقسامه
ناصر رفیعی	نقد حدیث
محمد احسانی فر	أسباب اختلاف الحديث
ملصالح مازندرانی با حاشیه علامه شعرانی	شرح الكافی

قرائت متن و واژه‌شناسی نهج البلاغه

ابن أبي الحديد	شرح نهج البلاغه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاغه
میرزا حبیب‌الله خوئی	منهاج البراءة فی شرح نهج البلاغه
علامه شوشتی	بهج الصباقة فی شرح نهج البلاغه
محمد جواد مغنية	فی ظلال نهج البلاغه
ناصر مکارم شیرازی	پیام امام
ابن فارس	معجم مقایيس اللغة
ابن منظور	لسان العرب
محمد علی شرقی	قاموس نهج البلاغه
سید علی اکبر قرشی	مفردات نهج البلاغه
سید جعفر شهیدی	ترجمه نهج البلاغه

استناد نهج البلاغه و نقد متن و بررسی شباهت

ابن أبي الحديد	شرح نهج البلاغه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاغه
میرزا حبیب‌الله خوئی	منهاج البراءة فی شرح نهج البلاغه
سید محمد مهدی جعفری	برتوی از نهج البلاغه
هبة‌الدین شهرستانی	ما هو نهج البلاغه
عبدالزهرا الحسینی الخطیب	مصادر نهج البلاغه و اسناده
سید جواد مصطفوی	بڑوہشی در استناد و مدارک نهج البلاغه
محمد باقر محمودی	نهج السعادة فی مستدرک نهج البلاغه
عزیز الله عطاردی	یاسخ به معاندان نهج البلاغه

يوسف على سبتي	نهج البلاغه في دائرة التشكيك
امتياز على خان عرضي	استناد نهج البلاغه
الهادي كاشف الغطا	مدارك نهج البلاغه و دفع الشبهات عنه
محسن باقر موسوي	المدخل الى علوم نهج البلاغه
محسن باقر موسوي	علوم نهج البلاغه
مهدي مهرizi	زن در سخن و سیره امام علی (ع)
فاطمه علائی رحمانی	زن از دیدگاه نهج البلاغه
سیدصادق موسوی	تام نهج البلاغه
جعفر سبحانی	گفت و گو با قاضی دادگاه عالی قطیف پیرامون نهج البلاغه

بلاغت نهج البلاغه و تأثیر نهج البلاغه بر ادب فارسی و عربی

ابن أبي الحدید	شرح نهج البلاغه
علامہ شوشتري	بحیث الصبا غاية في شرح نهج البلاغه، مقدمه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاغه؛ مقدمه
میرزا حبیب الله خوئی	منهاج البراعة في شرح نهج البلاغه
جرج جرداق	روائع نهج البلاغه
محمد هادی امینی	نهج البلاغه و أثره على الأدب العربي
تفنازانی	مطول المعانی و مختصر المعانی
زمخشري	اساس البلاغه
هاشمی	جواهر البلاغه
محمد خاقانی	جلوههای بلاغت در نهج البلاغه
جلیل تجلیل	بلاغت نهج البلاغه
علیرضا میرزا محمد	در بارگاه آفتاب؛ نهج البلاغه در ادب فارسی
عبدالرسول چمن خواه	صور خیال در نهج البلاغه و تجلی آن در ادب فارسی
رمضان عبدالهادی	روائع البيان في خطاب الإمام؛ الجواب البلاغیه و التقویه في بيان أمیر المؤمنین علی بن أبي طالب (ع)
سیدخلیل یاستان	من معالم الأدب في نهج البلاغه
عادل حسن الأسدی	من بلاغة الإمام علی (ع) في نهج البلاغه؛ دراسة و شرح لأهم الصور البلاغیه
محمد راستکو	تأثیر حدیث بر ادب فارسی

رابطه نهج البلاغه با قرآن

سید جواد مصطفوی	رابطه نهج البلاغه با قرآن
فاطمه تقیی	قرآن و علوم و معارف آن در نهج البلاغه
مهسا فاضلی	جایگاه امام علی (ع) در تفسیر و علوم قرآنی
مصطفی دلشاد تهرانی	جسمه خورشید
محمد مهدی اشتهرادی	آیات قرآن در نهج البلاغه

سید محمد جعفر حکیم
اویس کریم محمد
لیبی بیضون
عبدالمجید معادی خواه

الألفاظ القرآنية في نهج البلاغة
المعجم الموضوعي لنهج البلاغة
تصنیف نهج البلاغة
فرهنگ آفتاب

مباحث اعتقد‌ای در نهج‌البلاغه (۱)

ابن أبي الحديد	شرح نهج البلاغه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاغه
محمد تقی جعفری	شرح نهج البلاغه
علامہ شوستری	بهج الصیاغة فی شرح نهج‌البلاغه
علی اکبر صادقی رشاد	دانشنامه امام علی (ع)؛ ج ۲
محمد محمدی ری‌شهری	دانشنامه اعتقد‌ای
السید محمد تقی الحکیم	دقائق التوحید فی نهج‌البلاغه
صفی گلباگانی	الهیات در نهج‌البلاغه
جعفر سیحانی	الهیات
محمد مفتح	حکمت الهی و نهج‌البلاغه
محمد علی گرامی	خدا در نهج‌البلاغه
اویس کریم محمد	المعجم الموضوعي لنهج‌البلاغه
لیبی بیضون	تصنیف نهج‌البلاغه
عبدالمجید معادی خواه	فرهنگ آفتاب

مباحث اعتقد‌ای در نهج‌البلاغه (۲)

ابن أبي الحديد	شرح نهج‌البلاغه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج‌البلاغه
محمد تقی جعفری	شرح نهج‌البلاغه
علامہ شوستری	بهج الصیاغة فی شرح نهج‌البلاغه
علی اکبر صادقی رشاد	دانشنامه امام علی (ع)؛ ج ۲
محمد محمدی ری‌شهری	دانشنامه اعتقد‌ای
محمد جعفر امامی	انواری از نهج‌البلاغه
محمد باقر بهبودی	اصول دین در برتو نهج‌البلاغه
جعفر سیحانی	الهیات
علاء الدین حجازی	تجلى امامت در نهج‌البلاغه
اویس کریم محمد	المعجم الموضوعي لنهج‌البلاغه
لیبی بیضون	تصنیف نهج‌البلاغه

سیاست، حکومت و مدیریت در نهج البلاغه

ابن أبي الحدید	شرح نهج البلاغه
محمد تقی جعفری	حکومت اصول سیاسی اسلام
محمدحسین مشایخ فردینی	نظرات سیاسی در نهج البلاغه
محمد تقی جعفری	درس های سیاسی در اسلام
محمد تقی جعفری	حکومت اصول سیاسی در اسلام
مهدی قاسمی منفرد	اصلاحات از منظر نهج البلاغه
عبدالعلی بازرگان	آزادی در نهج البلاغه
علی اکبر علیخانی	توسعه سیاسی از دیدگاه امام علی ^(۴)
محمد مهدی ماندگار	خط مشی های سیاسی نهج البلاغه
اویس کریم محمد	المعجم الموضعی نهج البلاغه
لیبی بیضون	تصنیف نهج البلاغه
عبدالمجيد معادیخواه	فرهنگ آفتاب
مصطفی دلشاد تهرانی	حکومت حکمت، دولت آفتاب، ارباب امانت
علی اکبر صادقی رشد	دانشنامه امام علی ^(۴) : ج ۵، ۶ و ۷
محمد محمدی ری شهری	موسوعة الإمام علی بن ابی طالب ^(۴) : ج ۲
السيد عبدالمحسن فضل الله	نظریة الحكم والإدارة فی الإسلام
توفیق فکیکی	الراعی والراعیه
علی انصاریان	قانون اساسی حکومت امام علی ^(۴)
محمدفضل لنکرانی	آیین کشورداری از دیدگاه امام علی ^(۴)

حقوق و اقتصاد در نهج البلاغه

ابن أبي الحدید	شرح نهج البلاغه
علامہ شوشتیری	نهج الصباقة فی شرح نهج البلاغه
میرزا حبیب الله خوئی	منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغه
محمد محمدی ری شهری	موسوعه الامام علی بن ابی طالب ^(۴) : ج ۴
علی اکبر صادقی رشد	دانشنامه امام علی ^(۴) : ج ۵ و ۷
مصطفی دلشاد تهرانی	تفسیر موضوعی نهج البلاغه؛ آزادی و حقوق انسان در نهج البلاغه
سید محسن موسوی	اندیشه های اقتصادی در نهج البلاغه
محمدحسین مشایخ فردینی	نظرات سیاسی در نهج البلاغه
حسین نوری همدانی	بیت المال در نهج البلاغه
مصطفی دلشاد تهرانی	دولت آفتاب
محمد مهدی شمس الدین	جستجویی در نهج البلاغه

محمدباقر موسوی	الفکر اقتصادی فی نهج البلاعه
میثم موسائی	مبانی جهت‌گیری کلی اقتصادی در نهج البلاعه
احمدعلی یوسفی	نظام اقتصاد علوی
سیدرضا حسینی	سیره اقتصادی امام علی (ع)
اویس کریم محمد	المعجم الموضعی لنهج البلاعه
لبیب بیضون	تصنیف نهج البلاعه
عبدالمجید معادیخواه	فرهنگ آفتاب

عرفان و دعا در نهج البلاعه

ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاعه
علی اکبر صادقی رشاد	دانشنامه امام علی (ع)؛ ج ۴
محمدامین صادقی ارزگانی	آموزه‌های عرفانی از منظر امام علی (ع)
محمدتقی فعالی	عرفان اسلامی
یحییی پترسی	عرفان اسلامی
عبدالله جوادی آملی	حیات عارفانه امام علی (ع)
اطھری	الصحیفه العلویه
عباس بهروزی	دعاهای نهج البلاعه

اخلاق و تربیت در نهج البلاعه

ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاعه
علامہ شوشتري	بهج الصباuga فی شرح نهج البلاعه
علی اکبر صادقی رشاد	دانشنامه امام علی (ع)؛ ج ۴
مصطفی دلشاد تهرانی	طایر فرخ بی (کمالات انسانی در نهج البلاعه)
سید کاظم ارفع	اخلاق در نهج البلاعه
سید ابراهیم سیدعلوی	تفوی و یقین در نهج البلاعه
محی الدین الهی قمشهای	موعظه از منظر نهج البلاعه
زین العابدین قربانی	نخستین رساله اخلاق و تعلیم و تربیت اسلامی
اویس کریم محمد	المعجم الموضعی لنهج البلاعه
لبیب بیضون	تصنیف نهج البلاعه
عبدالمجید معادیخواه	فرهنگ آفتاب
زین العابدین قربانی	نخستین رساله اخلاق و تعلیم و تربیت اسلامی
مصطفی دلشاد تهرانی	ماه مهرپرورد (تربیت در نهج البلاعه)
محمدتقی جعفری	ترجمه و تفسیر نهج البلاعه
عبدالکریم سروش	حکمت و معیشت
السید محسن القبانچی	الاسس التربویة فی نهج البلاعه
اسعد علی	سعاده التربیة فی نهج البلاعه

علي محمد حسين الاديب	منهج التربية عند الامام علي (ع)
أميره برغل	المبادي و الأساليب التربوية في نهج البلاغه
محمد فولادگر	تعليم و تربیت در نهج البلاغه
عبدالمجيد زهادت	تعليم و تربیت در نهج البلاغه
شهروز شهروري	نهج البلاغه و تربیت

كتاب شناسی نهج البلاغه

محمد علی شرقی	قاموس نهج البلاغه
مولوی اعجاز حسین هندی	حل لغات نهج البلاغه
سید علی اکبر قرشی	مفردات نهج البلاغه
کریم زمانی	سیری در فرهنگ لغات نهج البلاغه
تصحیح؛ عزیز الله جوینی	ترجمه‌ای کهن
سید جعفر شهیدی	ترجمه نهج البلاغه
سید محمد مهدی جعفری	پرتوی از نهج البلاغه
فیض‌الاسلام	ترجمه نهج البلاغه
قطب‌الدین راوندی	منهاج البراءة في شرح نهج البلاغه
فرید خراسان	معارج نهج البلاغه
ابن أبي الحدید	شرح نهج البلاغه
ابن میثم بحرانی	شرح نهج البلاغه
محمد جواد معنیه	فی ظلال نهج البلاغه
حسن حسن زاده آملی	تكلمه منهاج البراءة في شرح نهج البلاغه
قطب‌الدین کیندزی	حدائق الحقائق في شرح نهج البلاغه
فاضل تونی	منتخب نهج البلاغه
سید محمد علی شاه عبدالعظیمی	منتخبات من نهج البلاغه
احمد علی بابایی	منتخب نهج البلاغه
عباس بهروزی	دعاهای نهج البلاغه
علی انصاریان	الدلیل على موضوعات نهج البلاغه
محمد دشتی	المعجم الفهرس لألفاظ نهج البلاغه
عبدالمجيد معادی خواه	فرهنگ آفتاب
اویس کریم محمد	المعجم الموضوعی لنهج البلاغه
لیب بیضون	تصنیف نهج البلاغه
سید جواد مصطفوی	الکافش
احمد خاتمی	فرهنگ موضوعی نهج البلاغه
صباحی صالح	فهرست

الهادى كاشف الغطا	مستدرک نهج البلاغه
جعفر حائز	نهج البلاغه الثاني
محمد باقر محمودي	نهج السعادة في مستدرک نهج البلاغه
هبة الدين شهرستاني	ما هو نهج البلاغه
امتياز على خان عرشي	استناد نهج البلاغه
الهادى كاشف الغطا	مصادر نهج البلاغه و دفع الشبهات عنه
عبد الله نعمه	مصادر نهج البلاغه
محمد محمدی ری شهری	موسوعة الإمام على (ع)
حوزه علمیه اصفهان	دانش نامه نهج البلاغه
رضا استادی	كتاب نامه نهج البلاغه

تاریخ تحلیلی امام علی (ع)

محمد محمدی ری شهری	موسوعة الإمام على (ع)
ابن أبي الحدید	شرح نهج البلاغه
شیخ مفید	الجمل
نصر بن مزاحم	وقدة صفين
علامہ امینی	القدیر
سید محسن الامین	أعيان الشیعه
سید جعفر شهیدی	علی (ع) از زبان علی (ع)
سید محمد مهدی جعفری	برتوی از نهج البلاغه
جعفر سبحانی	فروع ولایت
عبد الفتاح عبد المقصود	الإمام علی بن أبي طالب (ع)
شیخ مفید	الإرشاد
ابن قتیبه	الإمامية والسياسة
احمد بن یعقوب	تاریخ یعقوبی
مسعودی	مرrog الذهب و معادن الجوادر
طبری	تاریخ الرسل و الملوك
ابن اثیر	الکامل فی التاریخ

زبان انگلیسی تخصصی

AN ONTOLOGY SHIA HADITH ALLAMEH TABATABAEE.

TRANSLATED BY WILLIAM CHEETIC

WWW.IMAMALINET.NET

WWW.SHIASEARCH.COM

WWW.SHIA.ORG/SAYINGS.HTML

WWW.ISLAM.WEB1000.COM

WWW.MOMINEEN.COM

